

Sprawozdanie merytoryczne opisowe z działalności Fundacji „Biblioteka Ekologiczna” w Poznaniu w 2015 roku

Fundacja „Biblioteka Ekologiczna” założona została 29 marca 1989 roku, a od 21 kwietnia 2011 r. należy do organizacji pożytku publicznego o nr KRS 0000019584. Jest organizacją *non profit* - prowadzi zgodnie ze statutem działalność nastawioną na podnoszenie świadomości ekologicznej ogółu społeczeństwa. W ramach sieci regionalnych programu PHARE Fundacja „Biblioteka Ekologiczna” nominowana została w roku 1994 na jeden z 17 centrów edukacji ekologicznej w Polsce. Od 2003 roku Fundacja jest członkiem Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć z siedzibą w Warszawie, do której należy 11 organizacji ekologicznych z całej Polski. Fundacja corocznie bierze aktywny udział w niektórych ogólnopolskich akcjach, koordynowanych przez PZS. Po nieodpłatnym przekazaniu w IV kwartale 2012 roku zbiorów bibliotecznych jednostce budżetowej - Poznańskiemu Centrum Edukacji Ustawicznej i Praktycznej w Poznaniu, Fundacja nastawiona jest aktualnie na działalność edukacyjną dzieci i młodzieży szkolonej, związaną z ochroną przyrody i środowiska.

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach poprzednich, Fundacja prowadziła szeroką działalność związaną z edukacją ekologiczną, nastawioną w pierwszym rzędzie na uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Działalność Fundacji „Biblioteka Ekologiczna” skupiała się przede wszystkim na projektach edukacyjno-wystawienniczych, rozwijaniu zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez zajęcia w przyrodniczym laboratorium interaktywnym, organizowaniu konkursów fotograficznych i pikników przyrodniczych. Fundacja w szerokim zakresie włączyła się w ochronę języków na osiedlach mieszkaniowych w Poznaniu, a także rekultywację zbiorników wodnych w Wielkopolsce, przygotowując i emitując również film w tym zakresie. Projekty były realizowane głównie dzięki wsparciu finansowemu z Urzędu Miasta Poznania oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Fundacja bez zaangażowania finansowego brała udział w ogólnopolskich akcjach organizowanych przez Polską Zieloną Sieć.

I. Projekty finansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz Urząd Miasta Poznania

1. „Pozaszkolne warsztaty dla dzieci i młodzieży szkolnej z zakresu ochrony przyrody, środowiska i gospodarki wodnej”

Projekt ten obejmował wszystkie poziomy nauczania: szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne. Był on kontynuacją zajęć prowadzonych w latach ubiegłych,

realizowanych oddzielnie dla szkół z terenu Poznania i województwa wielkopolskiego. W zajęciach brały udział dzieci i młodzież, sporadycznie także grupy przedszkolne i dzieci przebywające na koloniach. Problematyka prezentowana w ramach przedsięwzięcia poszerzała wiedzę dzieci i młodzieży zdobywaną w szkole, przyczyniając się do zwiększenia zainteresowania uczestników zajęć zagadnieniami związanymi z przyrodą i środowiskiem, z zagrożeniami i koniecznością ich ochrony. Tematyka zajęć obejmowała zarówno lokalne, jak i globalne problemy związane z ochroną przyrody – ochroną gatunków roślin i zwierząt oraz środowiska. Działania w ramach przedsięwzięcia promowały ochronę przyrody (w tym siedlisk i gatunków), ochronę środowiska oraz ochronę wód i gospodarkę wodną, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkopolski. Projekt ten składał się z trzech równolegle realizowanych zadań: 1. zajęć warsztatowych w laboratorium interaktywnym w siedzibie Fundacji, 2. zajęć multimedialnych połączonych z wystawami tematycznymi w wynajętej sali wystawienniczej oraz 3. warsztatów terenowych nad małymi zbiornikami wodnymi i terenach leśnych.

Zadanie 1. Zajęcia laboratoryjne trwały dwie godziny na wybrany przez szkołę temat, w małych grupach od 10 do 18 osób (średnio 13 osób). Najczęściej tematyka warsztatów dotyczyła tajemnic budowy człowieka, obserwacji życia w kropli wody, owadów w środowisku człowieka, oznaczania drzew i krzewów, poznawania życia ptaków. Zajęcia cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem. Przybliżyły one uczniom znajomość organizmów żyjących w pobliżu człowieka, odgrywających ważną rolę wskaźnikową w środowisku, biorących udział w procesie renaturyzacji terenów zdegradowanych oraz pożytecznych z gospodarczego punktu widzenia. Przeprowadzono łącznie 40 godzin zajęć interaktywnych dla 130 uczniów z Poznania i 135 uczestników z województwa wielkopolskiego.

Zadanie 2. Zajęcia multimedialne połączone z wystawami realizowano równolegle z pozostałymi zajęciami. Prowadzono je przez 2 godziny, z reguły dla całych klas - od 16 do 30 uczniów (średnio 21 osób), z wykorzystaniem wielu form dydaktycznych, w zależności od tematyki warsztatów. Wstępem było zawsze zapoznanie wszystkich z okresową wystawą, prezentującą ważny problem dotyczący ochrony przyrody, środowiska lub gospodarki wodnej. Zorganizowano ogółem 5 wystaw o następujących tytułach:

- ❖ Zdobywcy świata czyli rzecz o roślinach klonalnych i ich nieśmiertelności;
- ❖ Inny świat, czyli mieszkańcy ściółki leśnej;
- ❖ Tereny chronione w Wielkopolsce w obiektywie młodego przyrodnika;
- ❖ Różnorodność ptaków Doliny Cybiny;
- ❖ Z biegiem Warty – rośliny, zwierzęta, grzyby

Autorami tych wystaw byli głównie przyrodnicy i pasjonaci, związani z różnymi placówkami naukowymi, w tym z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza z Poznania i Polską Akademią Nauk, co dawało gwarancję wysokiego poziomu merytorycznego prezentowanych materiałów. Na zajęciach multimedialnych wykorzystywano nie tylko wystawy tematyczne lecz również prezentacje w PowerPoint, filmy, książki o danej tematyce, eksponaty żywe i

martwe oraz inne pomoce naukowo-dydaktyczne. Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży a także nauczycieli. Poruszano z reguły zagadnienia, które nie są ujęte w programach szkolnych, a są bardzo ważne z przyrodniczego i gospodarczego punktu widzenia. Ważnym punktem zajęć była dyskusja na kontrowersyjne tematy związane z prezentowanym zagadnieniem, angażująca uczniów i zmuszająca ich do myślenia, a jednocześnie utrwalająca przekazywane wcześniej wiadomości. Zajęcia multimedialne prowadzone były przez specjalistów z danej dziedziny wiedzy w tym przez pracowników naukowych wyższych uczelni. Zrealizowano łącznie 40 godzin zajęć dla 225 uczniów z miasta Poznania i 198 z województwa wielkopolskiego.

Zadanie 3. Obejmowało 3-godzinne warsztaty terenowe, prowadzone dla całych klas lub podobnej wielkości grup dzieci/młodzieży - od 15 do 33 osób (średnio 21) od czerwca do listopada 2015. Odbływały się one nad zbiornikami wodnymi w okolicach Poznania i w innych miejscowościach Wielkopolski. Wykładowcy przyjeżdżali do szkół w Poznaniu lub w innej miejscowości (m.in. Potarzyca, Środa Wielkopolska, Oborzyska Stare, Pamiątkowo, Trzemżał) i wraz z uczniami udawali się nad najbliższy, niewielki zbiornik wodny (np. oczko, staw) lub inny teren cenny z przyrodniczego punktu widzenia, gdzie rozpoczynano zajęcia. Na początku wyjaśniano zawsze zasady bezpieczeństwa oraz zapoznawano dzieci/młodzież z zagadnieniami do rozwiązywania w trakcie zajęć, dzielono na mniejsze grupy (ok. 5-osobowe), rozdzielano zadania i nadzór nad ich realizacją. Poruszano problematykę bioróżnorodności danego terenu, ochrony występujących tam roślin i zwierząt, tematykę związaną z antropopresją, szczególnie z przejawami zanieczyszczenia lub degradacji przyrody. Każdą z grup uczniów wyposażano w niezbędne pomoce dydaktyczne, przyrządy do zbierania i przeglądania zebranego materiału oraz oceny wyników pracy. W trakcie tych warsztatów wykorzystywano podręcznik przygotowany i wydany drukiem przez Fundację w 2014 roku pt. „Małe zbiorniki wodne jako ostoja bioróżnorodności – Materiały edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej” prezentujący i ilustrujący zadania do rozwiązywania przez uczniów w trakcie zajęć. Książka ta dostarczyła praktycznych informacji do przeprowadzania warsztatów pozaszkolnych z dziećmi i młodzieżą szkolną nad zbiornikami wodnymi. W przypadku innych terenów, wykorzystywano pomoce dydaktyczne zgromadzone w Fundacji lub zakupione dla przeprowadzenia tych zajęć. Na zakończenie warsztatów sprawdzano efekty pracy każdej grupy, a następnie grupy te prezentowały osiągnięte wyniki na forum całej klasy. Prowadzone zajęcia w terenie pozwoliły poznać uczniom różnorodność gatunkową flory i fauny na konkretnym fragmencie przyrody, znaczenie tego terenu dla występowania gatunków ważnych z gospodarczego punktu widzenia, ale też zachowania gatunków chronionych i ginących. Ważnym punktem prowadzonych zajęć nad zbiornikami wodnymi była też ocena jakości wody i rola organizmów wodnych w zachowaniu tej jakości. Zrealizowano łącznie 60 godzin warsztatów terenowych, w których wzięło udział 199 uczniów z Poznania i 213 z Wielkopolski, w różnym przedziale wiekowym.

W niniejszym projekcie, na zakończenie każdego zajęcia, organizowano quizy z nagrodami książkowymi dla zwycięzców i najbardziej aktywnych uczniów. Nagrody książkowe były zakupione w ramach otrzymanej dotacji, jak również inne niezbędne pomoce dydaktyczne (m.in. książki, pęsety, sita, siatki). Uczestnicy zajęć i nauczyciele byli każdorazowo informowani o otrzymanych dotacjach.

Ogólny koszt projektu wyniósł 35 839,95 zł, z czego uzyskane dofinansowanie z WFOŚiGW wynosiło 48,41%, z Urzędu Miasta 48,99% i 2,60% ze środków własnych FBE. Dotacja z Urzędu Miasta wyniosła 22 500 zł. Zadanie realizowano od 15 maja 2015 roku do 30 listopada 2015 roku.

2. Konkurs fotograficzny pt. „Chronione i zagrożone gatunki roślin, zwierząt i grzybów”

Konkurs fotograficzny dotyczył działalności edukacyjnej, upowszechniającej wiedzę przyrodniczo-ekologiczną. Skierowany był do dzieci i młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych Poznania i województwa wielkopolskiego. Obejmował on chronione i zagrożone gatunki roślin, zwierząt i grzybów fotografowane przez dzieci i młodzież ze szczególnym uwzględnieniem terenów cennych przyrodniczo, położonych w okolicach Poznania i w innych częściach Wielkopolski. Konkurs fotograficzny cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem. Zorganizowany został oddzielnie dla szkół z województwa wielkopolskiego i miasta Poznania. Do konkursu przyjęto według kolejności zgłoszeń łącznie 20 szkół z Poznania i Wielkopolski (10 + 10). Wiadomość o konkursie fotograficznym o chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów była szeroko rozkolportowana. Wysłano informacje do około 1000 szkół (ulotki, wiadomość rozesłana pocztą internetową, komunikacja telefoniczna). Na stronie Fundacji i Facebook’u zamieszczono informację o konkursie. Dla szkół biorących udział w konkursie opracowane zostały niezbędne materiały dotyczące organizacji Konkursu w szkołach przez opiekunów/nauczycieli oraz w siedzibie Fundacji. Szczegółowa organizacja konkursu wraz z zasadami i celami, opisana została w regulaminie. Konkurs fotograficzny był 2 etapowy: I etap – realizowano w szkołach pod kierunkiem opiekunów/nauczycieli oraz koordynatora z ramienia Fundacji, II etap – organizowano w siedzibie Fundacji. Konkurs miał szerszy odbiór społeczny, gdyż zostali do niego włączeni również rodzice młodszych uczestników, którzy razem z dziećmi byli w terenie i towarzyszyli im przy fotografowaniu. Została im więc przybliżona tematyka chronionych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt oraz grzybów w Polsce. Szkolni zwycięzcy najlepszych prac fotograficznych w konkursie I etapu zostali nagrodzeni książkami o ciekawej tematyce przyrodniczej i ekologicznej (trzy nagrody główne i dwa wyróżnienia). Zostały one zakupione w ilości 100 egz. z dotacji WFOŚiGW i Urzędu Miasta i przekazane szkołom biorącym udział w konkursie. W drugim etapie konkursu ze szkół poznańskich i z terenu Wielkopolski, Fundacja „Biblioteka Ekologiczna” otrzymała razem 95 prac fotograficznych. Jury Konkursowe Fundacji przejrzało wszystkie zdjęcia.

Prace fotograficzne pozwoliły uchwycić w kadrze przez dzieci i młodzież tereny na których występują chronione i zagrożone gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Wyszukiwanie i fotografowanie obiektów umożliwiło dzieciom i młodzieży szkolnej pogłębienie swej wiedzy przyrodniczej. Łączy się to z promowaniem ochrony przyrody, w tym ochrony gatunków flory i fauny na obszarach Poznania i Wielkopolski. Z nadesłanych prac wynikało, że uczestnicy konkursu bardzo dobrze zrozumieli tematykę edycji konkursu fotograficznego. Większość prac cechowała się wysokimi walorami artystycznymi. Jury wysoko oceniło wszystkie prace nadesłane do II etapu konkursu. W wyniku analizy stopnia realizacji tematyki konkursu przez jego uczestników oraz walorów artystycznych, komisja konkursowa wyłoniła ogółem 20 fotografii najbardziej zasługujących na nagrody (6) i wyróżnienia (14). Ogółem dla całego zadania zakupiono 120 nagród, w tym z dotacji WFOŚiGW - 50 nagród książkowych i 10 rzeczowych: rower, aparat fotograficzny ze statywem i kartą pamięci, kamerę ze statywem i kartą pamięci oraz 7 sztuk słuchawek bezprzewodowych, a ze środków Urzędu Miasta Poznania również 50 nagród książkowych (do I etapu konkursu) i 10 nagród rzeczowych: rower, aparat fotograficzny, tablet, 7 sztuk twardych dysków (zewnętrzna pamięć komputerowa). Na podsumowanie konkursu fotograficznego zorganizowano oddzielnie 2 wernisaże z wystawami pt. „Chronione i zagrożone gatunki roślin, zwierząt i grzybów”, na które zaproszono nagrodzonych, wyróżnionych i biorących udział w II etapie konkursu, uczniów oraz ich opiekunów/ koordynatorów z I etapu z Poznania i Wielkopolski. Na wystawie zaprezentowane były wszystkie prace nadesłane do II etapu konkursu, z odpowiednim wyeksponowaniem fotografii nagrodzonych i wyróżnionych. Na wernisaż oraz uroczyste wręczenie nagród przyjechali przedstawiciele wszystkich szkół. Mieli oni możliwość porównania prac własnych, z nadesłanymi z pozostałych szkół biorących udział w konkursie. Wystawa prac, przedstawiająca chronione i zagrożone gatunki roślin, zwierząt i grzybów w Wielkopolsce i okolicach Poznania cieszy się powodzeniem. Jest eksponowana w szkołach, biorących udział w konkursie. Nagrodzone zdjęcia są zamieszczone na stronie internetowej i Facebook’u Fundacji, będą one też wykorzystywane w przyszłych publikacjach Fundacji itp. Problematyka konkursu będzie w ten sposób promowana nie tylko wśród rodziców i najbliższego otoczenia, ale także w znacznie szerszym gronie odbiorców. Konkurs poszerzył wiedzę uczniów zdobytą już w szkole, a w przyszłości będzie kształtował postawy proekologiczne i wskazywać na konieczność aktywnego włączania się w ochronę przyrody. Szkoły biorące udział w konkursie były informowane o otrzymanych dotacjach na jego organizację i zakup nagród książkowych i rzeczowych oraz niezbędnych innych materiałów na zorganizowanie wystaw.

Ogólny koszt projektu (środki kwalifikowane) wyniósł 15 973,95 zł, z czego uzyskane dofinansowanie z WFOŚiGW wynosiło 49,46%, z Urzędu Miasta 49,28% i 1,26% ze środków własnych FBE. Koszt dotacji z Urzędu Miasta otrzymany łącznie wyniósł 11 470 zł. Zadanie realizowano od 15 maja 2015 roku do 30 listopada 2015 roku.

II. Projekty sfinansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania

1. Ochrona jerzyków na osiedlach mieszkaniowych Poznania. Część III

Projekt jest kontynuacją zadań realizowanych w latach 2013 - 2014. Na podstawie uzyskanych wyników w dalszym ciągu zalecana jest ochrona populacji miejskiej jerzyków, której grozi wyginiecie, z powodu blokowania miejsc odpowiednich do zakładania gniazd przez prace termomodernizacyjne na osiedlowych budynkach mieszkalnych. W tym celu podjęto się działań ochronnych poznańskiej populacji jerzyka, przez umożliwienie im zakładania gniazd w wykonanych skrzynkach lęgowych, zawieszanych przede wszystkim na ocieplanych budynkach wybranych Osiedli Mieszkaniowych. Dotyczy to wielu Spółdzielni Mieszkaniowych na terenie Poznania na których gnieździ się jeszcze znaczna ich populacja i jednocześnie prowadzone są prace termomodernizacyjne, bądź prace zostały wcześniej zakończone bez niezbędnych działań rekompensacyjnych. Dla potrzeb projektu opracowano i wydrukowano ulotki, które zostały rozkolportowane drogą elektroniczną oraz w formie drukowanej na wybranych Osiedlach Mieszkaniowych. Przez przeprowadzone akcje związane z zawieszaniem skrzynek lęgowych dla populacji miejskiej jerzyków, zostały częściowo zrekompensowane straty miejsc gniazdowych. W roku 2015, podobnie jak w latach 2013-2014, uczniowie z Zespołu Szkół Budowlano-Drzewnych wykonali 400 budek lęgowych. Założono je, zgodnie z wypracowanymi przez ornitologów zasadami, na wybranych budynkach 5 Spółdzielni Mieszkaniowych: „SM Winogrody”, „SM Grunwald”, „SM Jeżyce”, „SM im. H. Cegielskiego”, „Poznańska Spółdzielnia Mieszkaniowa”. Spółdzielnie te na ocieplonych budynkach jako rekompensatę utraconych miejsc lęgowych jerzyków, założyły przez swoich pracowników, przekazane im skrzynki lęgowe. Na niektórych z nich do tej pory nie gnieździły się jerzyki, jednak władze Spółdzielni postanowiły włączyć się w naszą akcję, licząc, że jerzyki pojawią się także na ich osiedlu.

Ochrona populacji miejskiej jerzyków zrealizowana przez założenie skrzynek lęgowych na wielu budynkach w obrębie osiedli mieszkaniowych, przyczyni się do poprawy możliwości rozrodu jerzyka na tych osiedlach. Uczniowie biorący udział w projekcie (wykonanie skrzynek lęgowych) otrzymali certyfikaty oraz nagrody książkowe o tematyce przyrodniczej, zakupione przez Fundację w ramach dotacji. Wierzymy, że dzięki kontynuacji zadania w roku 2015 uda się w zahamować spadek liczebności pożytecznych dla miasta jerzyków.

Wszyscy zaangażowani w czynną akcję ratowania jerzyków zostali poinformowani o sfinansowaniu niniejszego projektu przez Urząd Miasta – Wydział Ochrony Środowiska. Uczniowie jak i dorośli mieszkający na osiedlach objętych akcją już na wiosnę będą mogli obserwować jerzyki zasiedlające skrzynki założone w tym roku, jak również w dwu ubiegłych latach.

Prowadzona akcja ochrony jerzyków, w tym filmy na stronie internetowej Fundacji oraz plakaty i ulotki, uświadomiły dzieci i młodzież na lokalne problemy ochrony przyrody i jej zagrożenia. Młodzież, a nawet dorośli w wyniku zrealizowanego zadania – akcji ochrony jerzyków, są bardziej podatni i wrażliwi na udzielanie pomocy ginącym zwierzętom, ważnym

z ekologicznego punktu widzenia. Zauważono to przy prowadzonej akcji ochrony jerzyków - duże zaangażowanie ze strony młodzieży wykonującej budki, pomoc od dorosłych przy realizacji zadania itd.

Z Urzędu Miasta Poznania otrzymano dotację w kwocie 20 750 zł, która w całości pokryła koszty zrealizowanego projektu dotyczącego ochrony jerzyków na osiedlach mieszkaniowych. Zadanie realizowano od 15 maja do 15 listopada 2015 roku.

2. Reintrodukcja ramienic w Jeziorze Strzeszyńskim w Poznaniu. Część II

Projekt pt. „Reintrodukcja ramienic w Jeziorze Strzeszyńskim w Poznaniu. Część II”, jest kontynuacją zadania realizowanego w roku 2014. Dotyczy on ponownego wprowadzenia ramienic do Jeziora Strzeszyńskiego. Rośliny te spełniają bardzo ważną rolę w ekosystemie jeziornym, przeciwdziałając rozwojowi fitoplanktonu, w wyniku konkurencji o związki biogenne oraz wydzielania metabolitów, stanowiących związki algistatyczne (tzw. allelopatia). Wsiedlono osobniki ramienic *Chara globularis*, *Ch. vulgaris* i *Ch. contraria* pobrane wcześniej z różnych zbiorników wodnych do Jeziora Strzeszyńskiego. Przewożono je w specjalnych pojemnikach i wsiedlano w litoralu Jeziora Strzeszyńskiego. Razem wsiedlono ponad 10 tys. roślin, sadzonych w kępkach, w ok. 350 punktach rozmieszczonych w strefie litoralu na głębokości 1-1,5 m, wzdłuż linii brzegowej jeziora, za pasem szuwaru wysokiego. Reintrodukcja tych osobników daje szansę na ich rozwój w litoralu Jeziora Strzeszyńskiego w formie podwodnych łąk. Jeśli proces reintrodukcji się powiedzie, ekosystem jeziorny będzie mógł funkcjonować w sposób zbliżony do obserwowanego przed zanikiem roślinności podwodnej. Ramienice będą ograniczać rozwój fitoplanktonu, pobierając z wody związki biogenne i wydzielając związki allelopatyczne. Będą również stanowiły refugium dla zooplanktonu oraz miejsce rozrodu i podchowu stadiów młodocianych ryb, zwłaszcza gatunków drapieżnych, ważnych w procesie utrzymywania dużej przezroczystości wody. Wsiedlone gatunki ramienic są charakterystyczne dla zbiorników eutroficznycych, więc jest duże prawdopodobieństwo ich rozwoju na dnie jeziora, zwłaszcza że znajdują się tam korzystne warunki świetlne, stworzone im w wyniku prowadzonych zabiegów rekultywacyjnych. Ponieważ jest możliwe niszczenie nowych stanowisk ramienic przez ryby (zwłaszcza amura) oraz ptaki wodne (łyśki, łabędzie), część stanowisk przykryta została specjalnie zakupionymi pojemnikami z drutu nierdzewnego, by upewnić się, czy będzie to miało wpływ na przetrwanie reintrodukowanych roślin. Jeśli reintrodukcja się powiedzie, ramienice powinny wkrótce opanować płytkie dno Jeziora Strzeszyńskiego, powoli poszerzając zakres swojego występowania również na głębiej położonym dnie, do głębokości ok. 3 m.

Dla realizacji tego projektu uzyskano dotację z Urzędu Miasta Poznania w kwocie 11 350 zł, która w całości pokryła wszystkie niezbędne koszty. Zadanie realizowano od 20 lipca do 15 listopada 2015 roku.

3. I Poznański Piknik Przyrodniczy – Człowiek, Natura, Środowisko

I Poznański Piknik Przyrodniczy dla dzieci i młodzieży wraz z rodzicami został zorganizowany 29.08.2015 roku na terenie Starego ZOO w Poznaniu. Na Piknik zostało przygotowanych 11 stoisk edukacyjno-przyrodniczych obsługiwanych przez specjalistów z różnych dziedzin przyrodniczo-edukacyjnych. Uczestnicy Pikniku mogli rozpoznawać m.in. podstawowe gatunki zwierząt i roślin, poznawać ich biologię i ekologię, nabywać umiejętność obserwacji przyrody a przy tym byli uwrażliwiani na jej piękno. Realizowano to przy pomocy tematycznych atrakcji, jak: poznawanie tajemnic budowy ciała człowieka (przy pomocy modelu); skamieniałości (poszukiwanie amonitów i trylobitów); tropy zwierząt (odlewy gipsowe), układanie puzzli przyrodniczych, ptasie memory; czy masz sokoli wzrok? (rzut do celu woreczkiem); bliskie spotkania ze zwierzętami, spotkanie z sokolnikiem, różne kąciki artystyczne, przyrodnicze gry planszowe. Piknik trwał 6 godzin. Co godzinę organizowano quiz wiedzy przyrodniczej dla dzieci i młodzieży, którzy wzięli wcześniej udział w zajęciach na minimum 6 stoiskach, przechodząc kwalifikacje wstępne. Zwycięzcom quizu wręczano ciekawe nagrody, jak przyrodnicze gry planszowe, książki o tematyce ekologiczno-przyrodniczej. Ogólna liczba dzieci i młodzieży, która odwiedziła I Poznański Piknik Przyrodniczy – Człowiek, Natura, Środowisko wraz z opiekunami, rodzicami wynosiła około 900, a najaktywniejszych uczestników Pikniku, biorących udział w quizie wiedzy przyrodniczej było 182. Partnerami Fundacji w organizacji I Pikniku byli: Poznański Ogród Zoologiczny, Fundacja „Zagrajmy” oraz sklep z materiałami do rękodzieła – Margus. Edukacyjna rola Pikniku przez zastosowanie różnorodnych gier, zabaw, quizu, pozwoliła na zrealizowanie głównego celu, to jest podniesienie świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw przyjaznych środowisku. W wyniku realizacji zadania nastąpiło uwrażliwienie dzieci i ich rodzin na piękno otaczającej ich przyrody oraz na potrzebę ochrony środowiska. Przeprowadzony quiz wiedzy przyrodniczej z nagrodami dla uczestniczących w zajęciach na Pikniku, pozwolił na głębsze zrozumienie problematyki ochrony przyrody oraz zaangażowanie w jej ochronę. Z pewnością będzie to kolejny krok w podnoszeniu świadomości ekologicznej i wzroście zainteresowania otaczającą nas przyrodą. Na cele Pikniku opracowano grafikę reklamową i zakupiono 3 banery reklamowe, umieszczono informacje na stronie Fundacji oraz na jej profilu Facebook. Przekazane były również informacje do lokalnych mediów (pojawiły się artykuły zarówno informujące o Pikniku, jak i relacje z jego przebiegu). Zakupiono niezbędne materiały służące do wyposażenia 11 stoisk edukacyjnych oraz przygotowania gier przyrodniczych i zabaw (np. gips do odlewów tropów zwierząt, materiały plastyczne – flamastry, teczki, papier, pisaki, kredki, drewniane podkładki, różne koraliki, sznureczki). Zakupiono zestaw nagród, w tym gry planszowe i książki przyrodnicze, które zostały wręczone zwycięzcom quizów wiedzy przyrodniczej. Z Urzędu Miasta Poznania uzyskano dotację w kwocie 5000 zł. Zadanie realizowano od 15 czerwca 2015 roku do 30 września 2015 roku.

4. Produkcja filmu „Rekultywacja jezior poznańskich”

Wyprodukowany i wyemitowany piętnastominutowy film zawiera ważną tematykę ochrony i rekultywacji jezior położonych w obrębie Poznania: Rusałki, Malty, Jez. Kierskiego i Jez. Strzeszyńskiego. Jest ona ujęta tematycznie w trzech rozdziałach. W rozdziale pierwszym zawarte są najważniejsze przyczyny degradacji jezior, w drugim pokazane są metody rekultywacji zbiorników wodnych stosowane na jeziorach poznańskich (natlenianie wód naddennych, chemiczne wytrącanie związków fosforu, biomanipulacja i reintrodukcja ramienic), z omówieniem znaczenia roślinności szuwarowej i zanurzonej, stawów oczyszczających wody deszczowe, w tym zbiorników przy zaporach bobrowych. Metody rekultywacji jezior zostały scharakteryzowane i przedstawione na przykładach jezior z terenu Poznania. Rozdział trzeci pokazuje efekty rekultywacji jezior i proste metody oceny przy pomocy organizmów wskaźnikowych (gąbki, małże, kielże), dzięki którym każdy może określić stan czystości wód. Film zrealizowany został przez profesjonalnych przyrodników przy współpracy z profesjonalnymi filmowcami, którzy mają doświadczenie w produkcji filmów edukacyjnych i przyrodniczych. Film został wyemitowany w telewizji regionalnej oraz zamieszczony został na YouTube, z linkami na stronie internetowej i Facebook'u Fundacji. Jego emisja przez telewizję regionalną przyczyniła się do podniesienia poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Poznania, a przyszłe wykorzystanie filmu w trakcie działalności statutowej Fundacji, związanej z edukacją dzieci i młodzieży szkolnej, uwrażliwi ich na zagrożenia zbiorników wodnych m.in. ze strony ludzi wypoczywających nad wodą. Ponadto film, który pokazuje metody rekultywacji, wyjaśnia przyczyny różnorodnych działań prowadzonych na jeziorach i w ich zlewni, przyczynia się do rozwoju świadomości ekologicznej społeczeństwa, zrozumienia działań prowadzonych na jeziorach a także większej dbałości o stan środowiska zarówno w jeziorach jak i w ich otoczeniu. Zamieszczenie filmu w Internecie pozwoliło bez ograniczeń korzystać z niego wszystkim zainteresowanym, w tym dzieciom i młodzieży szkolnej a także studentom, w celu lepszego zrozumienia zagadnień związanych z rekultywacją jezior. Dodatkowo film będzie wykorzystywany w trakcie zajęć z ochrony środowiska w ramach działalności statutowej Fundacji. W treści filmu jest informacja o sfinansowaniu zadania ze środków budżetu Miasta Poznania.

Z Urzędu Miasta Poznania uzyskano dotację w kwocie 13 100 zł, która w całości pokryła koszty zrealizowanego projektu. Zadanie realizowano od 20 lipca 2015 roku do 15 listopada 2015 roku.

III. Inne projekty i działania

1. Kompleksowe badania ekologiczne Jeziora Wielgie (Dobiegiewskie)

Zadanie realizowano na zlecenie Fundacji „W harmonii z naturą”, z siedzibą przy ul. Bukowej 8 w Suchym Lesie, zgodnie z umową od 24.04.2015 do 26.06.2015 roku. Koszt zadania: 15 000 zł. Opracowano raport z badań wykonanych w ramach tematu: „Ocena

właściwości wód i osadów dennych Jeziora Wielkiego (Dobiegńskiego) w kwietniu i maju 2015 roku”. Autor: dr Renata Dondajewska, przy współpracy dr Agnieszki Budzyńskiej. Zbiornik ten przez wiele lat wykorzystywano jako odbiornik ścieków komunalnych, co przyczyniło się do jego degradacji i nasilonej eutrofizacji. W celu przywrócenia go do celów rekreacyjnych poddany został w roku 2014 zabiegom rekultywacyjnym z wykorzystaniem preparatów probiotycznych i słomy jęczmiennej.

Autorzy omówili właściwości fizyczno-chemiczne i biologiczne wód Jeziora Wielkiego, jak pH i przewodnictwo elektrolityczne, warunki tlenowe, koncentracje azotu i fosforu, wartości chlorofilu, skład ilościowo-jakościowy fitoplanktonu oraz charakterystykę osadów dennych po jego rekultywacji. Ocenili stan trofii jeziora.

2. Analiza obecnego stanu oraz możliwości ochrony i rekultywacji jeziora Jelonek w Gnieźnie

Ekspertyzę zrealizowano na zlecenie Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta w Gnieźnie, w oparciu o dostarczone materiały i wizję lokalną jeziora Jelonek i jego zlewni. W wyniku odtlenienia jeziora Jelonek i śnięcia ryb we wrześniu 2015 Urząd Miasta postanowił podjąć się działań minimalizujących takie przypadki w przyszłości. W zleconej ekspertyzie przeanalizowano przyczyny złego stanu jeziora, zwracając przede wszystkim uwagę na dopływ ścieków komunalnych z przelewu burzowego na kanalizacji ogólnospławnej, ścieków deszczowych odprowadzanych bezpośrednio do jeziora, wody ze studni pompowanej do jeziora oraz na zanieczyszczenia wnoszone Strugą Gnieźnieńską. Podano konieczne zabiegi ochronne i rekultywacyjne, które należy podjąć w odpowiedniej kolejności i zakresie, by nie doprowadzić do kolejnej katastrofy ekologicznej lecz w zrównoważony sposób poprawiać stan ekosystemu.

Termin wykonania: 12.10.2015 - 31.10.2015, koszt: 1350 zł brutto.

3. (RPO, WRPO) Regionalny Program Operacyjny województwa wielkopolskiego na lata 2014-2020 a zasada zrównoważonego rozwoju, postulaty horyzontalne

Fundacja na prośbę Polskiej Zielonej Sieci przyjęła regionalne koordynowanie działań w opracowywaniu „Raportu wdrażania funduszy UE w „Regionalnym Programie Operacyjnym 2014-2020 i dokumentach uszczegóławiających pod kątem postulatów zawartych w stanowiskach POE (Pozarządowe Organizacje Ekologiczne) dla województwa wielkopolskiego” (projekt finansowany przez Fundację Batorego oraz fundusze norweskie). Koordynator regionalny odpowiadał za koordynację procesu redakcji raportu zawierającego ocenę regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (RPO), szczegółowych opisów osi priorytetów (SzOOP) i załączników do nich. Opracowano części raportu dotyczące oceny horyzontalnego wdrażania zasady zrównoważonego rozwoju programowanego w ww. dokumentach, wraz z oceną listy projektów przewidzianych do wsparcia w trybie pozakonkursowym, także w kontekście strategicznych potrzeb rozwojowych województwa. Zredagowano także części raportu dotyczące oceny

uwzględnienia w zapisach RPO postulatów w sprawie horyzontalnego wdrażania zasady zrównoważonego rozwoju, zawartych w stanowiskach POE. Koordynowano pracę ekspertów odpowiedzialnych za poszczególne obszary (efektywność energetyczna i OZE, ochrona przyrody, transport, gospodarka odpadami, adaptacja do zmian klimatu) oraz zredagowano ostateczną wersję raportu. Raport został zrealizowany w ramach projektu „Fundusze europejskie dla zrównoważonego rozwoju w regionach” na zlecenie Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć (maj – sierpień 2015). Projekt realizowany w ramach Programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

4. Targi edukacyjne

XVII Targi Edukacyjne – EKO FORUM, 20–22.03.2015. Fundacja była współdziałowcem tej edycji Targów Edukacyjnych „Eko Forum – razem dla środowiska”, organizowanej przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. Brało w niej udział 25 wystawców (w tym FBE). W pawilonie Fundacji przedstawiono fragment wystawy z Konkursu fotograficznego dzieci i młodzieży szkolnej, pt. „Bioróżnorodność na obszarach Natura 2000 okolic Poznania”, oraz prezentowano profil działalności Fundacji. Zainteresowani otrzymywali różnego rodzaju ulotki związane z ochroną środowiska i ekologią, czasopismo WBE (rok 2013, nr 1 – 4) oraz książeczki wydane przez Fundację „Nasze środowisko” (Śmieci czyli odpady, Lasy – nasz zielony skarb, Światło i ciepło, bez dymiących kominów, Dźwięki i hałas). Dla dzieci i młodzieży były organizowane, podobnie jak w latach ubiegłych, konkursy przyrodniczo-ekologiczne. Książkę „Chrońmy europejskie żaby zielone” autorstwa Leszka Bergera – w ilości 60 egzemplarzy, Fundacja przeznaczyła na nagrody do konkursu „Zielone pieczętki”. XVII Poznańskie Spotkania Targowe – Książka dla dzieci i młodzieży, odbywały się pod Honorowym Patronatem Małżonki Prezydenta RP Pani Anny Komorowskiej. Na Targach Edukacyjnych odbyła się debata o edukacji ekologicznej pod hasłem „Ekologiczny kącik matrymonialny, czyli znajdź partnera do projektu” dla przedstawicieli oświaty: edukatorów, wychowawców przedszkolnych, nauczycieli. W czasie trwania targów Fundacja nawiązywała kontakty ze szkołami z regionu wielkopolskiego w celu włączania szkół do udziału w realizowanych projektach edukacyjno-ekologicznych. Możliwość prezentacji działalności Fundacji oraz pawilon uzyskano bezpłatnie od organizatora (Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego), który na organizację Eko Forum uzyskał dofinansowanie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

5. ZIELONO MI

Spotkanie edukacyjne z zakresu ochrony przyrody i środowiska pod hasłem „ZIELONO MI” odbyło się 07.03.2015. Są to spotkania organizowane od kilku lat w hali sportowej Arena w Poznaniu we współpracy z Ośrodkiem Szkoleniowym „WAGART”. Połączone są one z imprezami kulturalnymi, na których przekazywane są również w ciekawej formie informacje związane z ochroną środowiska. Z ramienia Fundacji wystąpił prezes prof. dr hab. Ryszard

Gołdyn z prelekcją o ochronie środowiska – Parkach Narodowych i działalności Fundacji. Odbył się także koncert grupy Jake&Elwood Blues Brothers. Zarząd Fundacji otrzymał od WAGART-u zaproszenia do rozprawienia wśród zaangażowanych przedstawicieli jednostek administracyjnych w działalności na rzecz ochrony środowiska i ekologii. W seminarium wzięło udział ponad 3 tysięcy mieszkańców Wielkopolski. Spotkania takie znacznie poszerzają działania proekologiczne związane z edukacją społeczeństwa na terenie województwa wielkopolskiego. Na jej organizację WAGART przekazał Fundacji kwotę w wysokości 5000 zł.

6. Wielkopolski Dzień Ochrony Środowiska w Poznaniu

Fundacja brała udział 06.06.2015 roku w Wielkopolskim Dniu Ochrony Środowiska, zorganizowanym przez Wielkopolski Park Krajobrazowy w Ogrodzie Botanicznym w Poznaniu. Dla odwiedzających przygotowano szereg atrakcji, jak: warsztaty, konkursy, wykłady, zbiórkę odpadów, gry terenowe. Fundacja włączyła się aktywnie w realizację i obchody Wielkopolskiego Dnia Ochrony Środowiska. Przygotowała stoisko przyrodnicze z motylami. Zachęcała dzieci a także dorosłych odwiedzających to stoisko, aby podjęli wyzwanie i oznaczali posiadane okazy motyli do gatunku za pomocą kluczy. Okazy znajdujące się, to: rusałka pawik, bielinek kapustnik, bielinek rzepnik, bielinek bytomkowiec. Najbardziej zaangażowani w problem byli nagradzani ciekawymi książkami przyrodniczymi, które pomogą im w rozwijaniu wiedzy przyrodniczej. Dodatkowo, zainteresowanych stoiskiem, zapoznawano z aktualną działalnością Fundacji. Rozdawano także ulotki informacyjne nt. działań edukacyjnych prowadzonych dla dzieci i młodzieży szkolnej w ramach projektów realizowanych w Fundacji i dotowanych przez Urząd Miasta i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Fundacja na prośbę Marszałka Województwa Wielkopolskiego wzięła udział w opracowaniu „Raportu za lata 2013 – 2014 z programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2015”. Podane informacje przez Fundację do opracowania, jak: dane z realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska - rodzaj przedsięwzięć i uzyskany efekt ekologiczny, poniesione koszty realizacji w latach 2013 – 2014 z wykorzystanych źródeł finansowania pozwolą na dokonanie oceny kierunków działań i realizacji strategii wdrożeniowej w latach 2013 – 2014 oraz pozwolą przedstawić wskaźniki efektywności wdrażania Programu ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego.

Przez cały okres sprawozdawczy Fundacja, niezależnie od projektów dotowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Urząd Miasta Poznania, prowadziła zajęcia dydaktyczne z zakresu ochrony przyrody i środowiska dla dzieci i młodzieży szkolnej różnych grup wiekowych, działalność biurową, przyjmowała korespondencję, nawiązywała kontakty z innymi organizacjami pozarządowymi itd.

Fundacja 19.11.2015 roku podpisała Porozumienie w sprawie organizacji studenckich praktyk zawodowych z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, reprezentowanym przez Prodziekan Wydziału Biologii prof. dr hab. Joanną Deckert. W związku z powyższym Fundacja przyjęła na praktykę studentkę III roku studiów pierwszego stopnia na kierunku biotechnologia, Urszulę Zakrzewską.

Prezes Fundacji - Ryszard Gołdyn

Skarbnik Fundacji - Halina Szyper

Poznań, 31.12.2015